

РУССКИ НОВИНИ

Dr. I. B. Višević, rektor grčk. sjem. Zagreb 8. B.

ЗА РУСИНОХ У КРАЛЬОВИНИ ЮГОСЛАВИЈИ

Найважнейши висти.

Професоре о ушореню Югославиј.

Даскельо загребски професоре (Др. Крбек, Др. Полицео, Др. Вавала) виробели план нового ушорени нашей держави. Зос тим планом спорозумели ше и даскелі повнати сербски професоре (як Сл. Йованович, Станосляч). По тим плану було би лем пейц бановини и то: Сербия зос Чарну Гору и Южну Сербню, Хорватска зос Далмацию, Словенија, Боспа и Герцеговину и Войводина. Кажда од тих бановиних мала би свой устав. Др. Мачек виявел, же он тот план не одобред, а так исто ви К. Р. Б. То лем план тих професорох, котри робя зос добрим намиреньом, да поможу ршенио сербско-хорватского питаня.

„Фронт шлебоди“ у Французкей.

Проти союзу комунистох и социялистох направели терав шидки французки странки свой союз в борбу зос большевиком и тот союз ше вола „Фронт шлебоди“. Циль його побивац и тманяц большевикох и шидких их приятельох. Тот „Фронт шлебоди“ доказуе, же у Французкей ест ище ровужних людаох, котри видав, две водан Французку вою зос большевиками.

Невапакестанн ляд у Београду. В пондзелок на три гоцзин рано дошид Београд страшик часи. Несподивано пришла страшна буря зос сирженом и блісканом, а лед почал падац густо и велики комени. За цини 20 минути ламеняц нападад на двадних уйцох на метер и пол високо. Таке даво Београд не дожил одкеди ше памета. Рано не могли трамвай акі кочи по уйцох яец, док ше ляд не одстранел. Од топена ляду розляла ше по уйцох велика вода на метер и нещей виспка. Чубурски поток ше резал, вода з лядом залала пейц фабрик и паробела у ніх на 5 и пол миллион чкоди. Ляд бул таки велики, же ше пребивал кров на автох. Цали варош дочекал дзек у великим страху, бо випатрало, як да пришол новец швета.

Зос „ПРОСВИТИ“

Даровал на Друкарню: Будински Мойсей, Руски Керестур 100 див. — Сердечно дякуеме! Хто слідуєши?

Нови предплатици Р. Новинох зос Р. Керестура: Семан Янко 511. 35 див.; Канюх Мухад, содар 34 див.; Костельник Михал мл. 30 див.

Претплацуйце „Р. Новини“!

Нашо назвиска. *)

О наших назвискох уж було писано у нашим Руским Календару, а думам и у наших Руских Новинах. Не думам ту виловити о постанку тих назвискох, як вже их привелик а нашей дловцини, зос Карпатох и нем маме вельо неславянски назвиска, о чим уж писано.

Сцем вынесц вопрос наших неславянских назвискох, о котрим уж вельо раз було медан цану интелегенцию бешеди, але о тим ше не писало... Чом ше не писало? Вопрос тот доси чезки и його ршенио не таке легке. Зато ше то до терав нікто и не лапал, а можно и случайно нікто не аложел на то увагу, же то уж време ту, да ми як пребудзени и национално свидоми Русини и тот вопрос ршине... Або голям почнаме ршовац...

То познате, же у нашим народе ест вельо неславянски назвиска, понайвцей мидярски так на пр. Надь (значі „велики“), Кип (аначи „мази“), Миклош (аначи Миколо), Орос (значі „Рус“), Пап (значі „священник“) и т. д.

Шидки назвиска, котри су неславянски у нашим народе, треба би преименіи на славянски мена. Але то би ше не имело покольнич так так лаички, нестручно, але би требало класц увагу на историйску, вец на естетску и националну страну того вопроса. Пред писаним треба би да еден наш стручник преучи у Подкарпатскей-Руси, у тим краю, одкадз зме ше приселили, як назвиска маю там Русини и чи ше складаю и на вельо зос назвисками, котри ми ту маме. Вец би ше нушло випитан, одкадз походза наша „додатково назвиска“ (надимак, шипинаме) як до на пр. Пастояница (друге назвиско „Коцурски“), Сабодош („Лиси“), Наль („Митя“), Гербут („Лиси“), Сабо („Ситкар“) и т. д.

Псле того би ше могло приступити вирабнню плана за преименку наших неславянских назвискох из слідуєщи способ: Дзе доказане историйски, же фамелик, котра терав поши неславянске назвиско, мала скорей славянске, треба предложити да приме старе славянске назвиско. Кед ше не годно доказац, же яке бунце славянске назвиско такей фамелик, вец треба гледати нашу украинске назвиско, котре по значеню найблише неславянскому назвиску чей фамелик на пр. Кип (угралски „Малий“), Миклош („Миколка“), Пап („Полоняк“), Орос („Руслак“) и т. д.

Кед би ше могло доказац, же давней фамелик теравше „додатково назвиско“ скорей було праве назвиско, вец треба його предложити за праве назвиско. У других случаях не було би згодне од „додаткових назвискох“ прави прави назвиска, бо „додатково назвиска“ у найвцей случаях не естетични (не краси) и историкладни за прави назвиска. Так на приклад „Митя“, „Лиси“, „Митя“ и цр. не маю естетску форму за прави назвиска. Але од „додаткових назвискох“ могли би ше

прави прави назвиска веди, кед „додатково назвиска“ маю у себе корени, од котрого ест направени украински назвиска на пр. „Лиси“ укр. „Лисенко“ и т. д.

Кед би ше на описани способ не могло найц украинске назвиско, вец би треба гледати украинске назвиско, котре би було найкрасне и найподобнше по кореню и значеню догерацшному неславянскому назвиску. Назвиском, котри маю славянски корени, але неславянске ааконьченя, дамо би ше славянске законьченя.

Преименка назвискох так би ше мала поконьчит: Нікого не слювати на преименку назвиска Вигледац при наших державних класцох да ше преименка назвискох може менц лем по плану, як би предложело Руске Народне Просвितне Дружество. Так на пр. назвиско „Сабодош“ могло би ше преименіи лем на „Лисенко“. То би було добре прето, бо би ше у таким случаю истаргали стари фамелични звязи и лгчейше би була контрола у матрикулох. Руске Нар. Просвитне Дружество видйствовало би у власкох поучицях у гласцох за нашу руски преимени назвискох.

Думам, же би у першим шоре вельо наших интеловани людае преименели догерацши свойо неславянски назвиска. За ніца би впили веди нашу свидому Русини зос истредних и мациских историйских виштованом. За тоту роботу треба би да ше стара Руске Нар. Просвитне Дружество, але воно ище за терав нема материялни средства за то.

Преименка наших неславянских назвискох немала би характер давней „национализации“, як то ест у двеполних европейских державох, але то би лем було утвердженя фактичного старя ствари. Бо ми Русини буам и оставаме. Як ше умншали до нас так вельо неславянски назвиска, то би треба гледати науковик историйским виштованом. За тоту роботу треба би да ше стара Руске Нар. Просвитне Дружество, але воно ище за терав нема материялни средства за то.

Преименка наших неславянских назвискох мала би вельке значеня за наш народ. Терав часто наша славянски брапа, а и други народи не веря, же vanno люде, котри маме неславянски назвиска, же то прави Русини, Славяни. Вельо раз то твори забуну, парозумени и невпривности. Кед би востало наших неславянских назвискох, вец би нас и наша Русини зос України и наша славянски брапа баршей полюбели и сердечнейше помагали. З тим би ше утвердила и востала наша национална свидомост. А тиж наша бешеди би у естетскей форми вельо добила. Терав ше ровно збиваеме у бешеди зос пудзима, неславянскими назвисками, котри завадзаю уху каждому, котре ма ямисл за красу свойого языка...

Надлавам ше, же ше за тот вопрос и други наши писатели заинтересує, а тиж и водство нашей „Просвिति“ и же они будзе ршени на хасел нашого национального випредованя. Миколо Венцельовски.

*) Моглиме шидких наших народних предякох, да назису свойо думи о тим истомо Редактер.

Ховац дзеци не легко!

За кожним кашим зрачаюм, за кожним словом шлїзи дзецко, а його нїжна душа шикко тото лапа и записуе. И кед ше укаже у живоче, же дзецко не понтуе, не слуша, анї нялібіх своїх родичїх, прекліна ил, паздїва, виганя з дому — вец звайце, же воно робї тото исте, до ан його научели у його младих роках, ас своїм злам прикладом и злама словами.

Понїжене.

Родитель напевно спї, да іх дзецко пошїгне дацо бекше, лепше и да ма доверне ту себе. Зато го нїда не шїлободно понїжовац, — напроцив, треба го зос шїцку силу подїмац на духу.

Кельо раз родители гавдрую своїо дзецко на ганьбаїви способї! Часто татори и їм зно и то баїш у його присутствїи, да го, як то гваря „коланьба“. Або єдно од дзецох хвалї, а друге ганьба и понїжує.

Але на такі способ воїи не поправа своїо дзецко. Прочївнї, воїи му хїце баржеї пачкозда. Бо а времїем таке дзецко, котрого родители понїжую, утраци ганьбу и виру у себе. Воно почїне ало думац о себе и не буде мац сили врациц ше зос злей драги.

Нїда не шїмеже паздївац дзецко, же а цїтан, маїарец и т. д. Лепше теди повесе дзецку:

— Зле робїш, то злам, але думаю, же ше поправаїш. Злам, же кед асценїш, та буду з тебе людас, як и а других.

Зос такїма словами давнїме дзецко ка духу. Вельораз сце видзели малку, по ходан на караульох. Кед ше му одїка караулі — аж спадне бо лєма подпори. Така подпора за дзецко, а и уобще за человека а віра у своїо сил и у силнї предївсї. Кед будземе гупорїц дзецку, же воно не вредїш нї и же а горше од других — тото дзецко спадне на духу и не маїоїц лєвїриї у своїо власнї моралнї силнї — анї ше не будзе старїц да ше поправаї.

Приклад.

Єден оїец мал даскельо дзеци. Країнше ше учели и владали, як треба. Але буз медїї їма єден барз недобрї хлапец, цо ше асценї учїц и вїарїстїоїно ше владал. Оїец не знал, як го правесї на добру драгу. Вїне му спомїнїлї його занї страїи, хвалелї других, же якї

су добри и паздїи. Але хлапец себе тото не брал до шерца. Зато, же го понїжовали, воїи поставлїл вїше горїшї. И єтї раз приїла до того дому и вїана, котра була учїтелька. Воїа сповїнала душу того неоправнїого хлапца.

— Ноля укаї до ти звайце. И злам, же ти потрафїш буц добри и шоровї хлапец — лем кед асценїш.

И так зос своїо благосцу доїшла до того, же зос того недобрїого хлапца востанї вїлнїи шоровї и добри хлапец.

Але не треба дзецко одвїше хвалїц, бо нец може вїробїц у дзецку лиху. Теди воно будзе вїсоко думац о своїх способносцох и силнїх. А кед го стретїе у живоче даке вїнїсїце, данкї почужкоїсї, вец ше може зламац на палї живог. (Далїї булзе.)

Цо вас болї?

Шнїа, гарло и першїи.

Хороїи гарла и першїох вст тїж бара вельо, а и причїнї тїж вельї.

Наїчастїїша причїна, то прехлада, а главнїа причїна прехлади: жїмнїа и влажнїи поїи. Од того ше розшїкряє крєвокоїснї жїлнї, крєв бїе на смаргальоко бланї гарла, нося а то а причїна кашару, цатхї и жїлнї и нїшнїх чешкїх хоротох. Од нїх лїа першїи мєсцє с а в г и н а, то вст жаплїннї гарла и мандульох кед чешко лїгац шїлїу и вїдло и почїна болїц глава. Мандуліи можу буц тїж вельї, як єднї шїлїка и обложєнї су зос пєгама. Жаплїннї гарла може буц вїнїлїкє, лато обїчно треба лїгац до поспелї и пїе горучнї чай зос лїпового квєту, а гарло вїллоковїи зос слабо розшїцєннїм канїем „гїперманїанїум“, або зос обїчну цєшу солєну воду, вец по 3-4 шїї хорота прєстава. А кед не прєстанє, особїто кед хорунї дзецко, вец треба поїєц до доктора, бо їо може буц почачок нєкнїей жорїтї. Да ше не допуцї до прехлади, треба ше облекац анї не прєлєско, анї не пречєжнїо и треба ходїцї у добрей обувї, главнїо в вїнїнї и ма жр. да ше ногнї не змарїнїо и не прємоча.

Кед далго лочнїа вїраз чешко дрїхц, лобнїа болїцнї кашель, а дакедї и коїкнї у бочу, вельо реброх, чувствїує недостаток смєку, цо ше загальнїо слабї и доїне вїсоку горучку, нїї ше сподїває, же то жаплїннїа плїцох.

Кед го врачарка вїслухала, задумала ше кує и гварєла: „Я познєм єден барз добри лїк, лєм кед го будзєш хасковац.“

„О, будзєм, шїкко поробїм, по ма пошєн!“

„Идз ти тєрац дому и тахой наїстрїо станї голєм єднїу годанїу прєд вїходом слїшкє, добре умїї трїраз очї и уха и обїдз трїраз кїлє своїей хїжї и колє палого обїсца, а и околє своїого полє и слухай, цо цї буду ластовкї и ташкї приповєдац. Тото истє зроб, кед ше лочнїа змєркац и голєнїу по ум, як уж прїдзє цїма. Так роб за 14 днї, а вец прїдзєш и розповєст ма, цо цї пїцїц приповєдали.“

Чловєк ше вїрацєл дому полнї вїря у босорковї чудотворнї лїк. Дома поробєл шїкко тоцїо так, як му баба гупорєла. А кед прїшлє 14 днї вїрацєл ше чловєк гу врачаркї.

„Но, цо же цї пїцїц приповєдали, цо шї пд нїх научєл?“

„Слухал сом и слухал цо сом наїлїснїе могол — почїнї ше чловєк шкравбїи за ухом — а але хтє може розумїц шїкнїаннї и лєтаннї пїцїцох. Нїї нїх лїбод слуха, а и нє злам.“

„Гварїт, вїц цї воїи не повєдлї?“

„Нє злам, цї сом нїх не розумєл.“

„Але вїнїа тєбе вїтак бєшєдовалнї — гварї старєа. Гварєлї цї: „Ставай вїшєс кї и кї и роб, рупнїа ше, як и ма до самїого вєчєра.“

Причїна того а часто нагла прехлада плїцох. Напрїмєлад: латїо бара утраци од работнї (танцу, фудбалу и т. д.) вїдзє на жїмнїє, або ше жаплїа жїмнїей водї (або пїва), або себе пїднїа „да ше охладїи“ на жїмнїу жєм, тат ше може сподївац жаплїннїа. Дакоїтї лєхтєре гупорїа, же кед ше крєв охладїи, воїа вец трацї силу одпорїосцї вїроцк бактєрїїох, котрї шєдєя у мандульох, тоти бактєрїї губї крєв у плїцох и жаплїннїє готовє. Прї жаплїннї плїцох вїсока горучка тїрєя 5-7 шїї, вецкє „крїза“, або и шїмєрц, або опаданнї горучкї и оадравєннїє. Кед прї жаплїннїо хорї бєлєвєя и настула вїнїтїо мнїсїлї, то злам, же ше у плїцох вї бланї збєра „лода“, и ту цєхторєска пївєц вєчєчєа потрєбнїо. Пїлобїо а прї єспанєскєй хоротї, лєм же там ше обрєєл того чужо и болї у крїжох.

Хтє прєбул жаплїннїа плїцох, муїи ше бара чувац бо му гроїкє єфїтїкє. (Далїї булзе.)

Дацо зос астрономїї.

Астрономїа, то наука, котра ше жаїїма зос вїкучованнїом небєснїх тїлїох (звїздї, планєтї и т. д.). Слово астрономїа вїкєтє зос двїох грєцкїх словох: астер и номос (звїзда и мєно). Дїєсловнїо по нїшнїм прєвєдєннїю, то бїє значєло: звїздознїанствє. Чловєк, котрї ше жаїїма зос астрономїю, воїа ше астроном. Астрономїи барз учєнї людзє. Воїи зос пємєцїу вїлїкїх мєсєлатовох, злєнїх телєскопнї, вїлїаходзє таїкє звїздї, або планєтї, о котрїх людзє нє знаїо. Тїж напр. одкрїлїи дзєвєц брагєтєх и шєстєрох нїшнїей жємї, а то су: Меркур, Вєнєра, за нїї рїходїа нїшнїа жєм, вец Мірє, далєї: Юпїтер, Сатурн, Уран, Нєптун и Плутон (за тогу вєстїннїю знїає лєм од 1930 року). Од нїшнїх планєтїох наїбудалнїїша а Сатурн, прєтє пошємє дацо о тєй планєтї.

Сатурн.

Сатурн отдалнїи од Слункє 1.500 мїлїїон кїлометрї. По шорє а на шєстїм мєсцє. (Наша Жєм на трєцїм.) Да Сатурн обїдєє околє Слункє, треба му трїцєц пашє робї то значї, же на Сатурнї 1 рок то тєлїо, як у нас 30. Але зато дзєн там барз кратїи. (Таїк, як нашє 16 годнїн.) То зато же ше Сатурн барз фрїшкє обрєца околє своїей осївїнїкї и прєтє а барз длуговєснїа. Сатурн ма 10 мєснїц.

Але цо наїнїтерєснїїшнїє на нїм, то

Босоркова порада.

Бул рїа єднї чловєк и тот чловєк поставлїл а днї ка дзєн худобнїїшнї, бо бул барз лєнїи. Барз лобєл днїо снац. Думаєл себе: шїа газдовствє ма и так будзє рєслїц, гоч го будзєм олатран, гоч нє.

Але шїкку вїну своїого жазадованнїа здрїлєвал кой на тоїо, кой на гєтїо, але нїїа на себе самїого.

Дїлїал ше тот чловєк, же у снєднїм вїлїанє бїва єднїа мудра баба, котра була на гласу як босорка. Гу тєй бабї ше унїтєл чловєк о пораду. Вїпрїповєдал єї, як му прєкада жаадовствє, як го слуговє оक्रадаю и спрєвєдаю, як му штаток хорєя и гнєя и як му колє вїнє слабїше рєдзєа. Вїпрїповєдал єї шїкко тоїо, да лєм себе очїснїц од хїбї, як то уж лєнїїкє людзє знїаю робїц. И модлєл ю, да му дєя пораду вїрїцї його вєшєсцєа.

Док воїи го прїпївєдал, воїа го полатрєла и фрїшкє осєтєла, якїго чловєкє ма прєд собу. Бочїшнї му булї жавлїєннї, цїпєлї недобрє пїснїснїаннї, вїнїтадоннї и рєкєлє погужєлїннї, нєвнїо у нїх спал и вельо койтогє ясно укалєвалє, же лїк воїи сазал. А и тїцї, же глєдєл лїкє своїоїму вєшєсцїу жє у работнї, але од врачаркї, гупорєлє, же якї а.

Цалї дзєн роб у зноїо лїца спїлєлє, лї Бог розказал, а робота цї муїи вїлїєл прїнєсїц и прєпацац не будзєш.* Так лобї тєбе гупорєлї зос своїм прїкладом. Ца ти не вїлїєл, як пївнїц ранїо ставалї, лї ше жєлї дзєн трєдзєлї и як вєскоро вїлїєл снац? Идз и уц ше од нїх и роб як робїи и воїи.*

Чловєк од чуда пїтворєл шїарєско уста — але пратча не гупорєк, цї воїи вєслухал прїраду старєї жємї, котрї хрїво вєлалї врачаркї. Вїнїацрї, же нїлїк не вєслухал, бо вєдлїннї барз чешкє похололї, кед му гупорєлнї а работнї.

Чом чловєк вєзна кєдї умрє.

(Народнїа прїрїчїа)

Каждоїму напрєдок судачнє, зос жєк пїмєрїу ма умрєц. Кед му судачнє, же ше жадакє, воїи ше жадави, гоч ше анї рїа у жїпчєцє не куїал.

Дакедї людзє знїає напрєдок, кдї хтє умрє. Але то не булє добрє, бо таїкє чловєк нїїац нєдєлїл. Знїал, же умрє тєдї и тєдї и цїц вєчїї не думаєл.

Раз вїшєл Госпїдї Бог повод лєс, а под лєсєм була хїжєа. И хїжєа вїшєл чловєк, и Госпїдї ше лочнїа прїклатрєл, цо воїи булє робїц. А чловєк вїкрєсал огнї, та ше цї розлєжї огнї, але подкалєл цалї зос и вєстїлєл гарчак зос водї.

Його персець. Гот персець ще склада зос мільйонів малих менячок, котри лаяца у колу 6000 километра шириним, а довж 200 км, трук. Сатурн дзвінцяз далай од слунка, як наша зем. Але поіри тим, же и так далеко, вон ипак ище скоро у таким горучим станю, як и слунко. З простим оком Сатурн ище видан, як една гизда. Його персець не мож киник видити, лем на телескоп.

Руски Керестур.

Кирбай преставени того року на старим обичаю. Пред Кирбайом вечар буд у Народним Доме концерт нашого хору и една весела представа. Кратку бенделу тримал о. др. Кню. На Кирбай у перкви Велку службу служели зос двома дияконами трома священници о. Снеж, о. Буля и о. Будиски. Крайня наказовал о. Буля а Коцур. (Преч. каноник Над., котри каждого року криходан на Кирбай до славного родзеного валалу, не могла того року присц, бо онама зос Кирило-Методиевим хором до Риму и Паризу.) Вечар далава наша Читалка представу „Верховини“ Напрявене на представу було добре. Лем треба уж раз увесц, да ше представа починаю точно у назначеним часу и да ше ипак не зацягну пова полноц. Господ було шумне число зос панцях руских валалох.

У церкви на „Просвиту“ навберано 323 дупари.

Страшни ляд падал у Керестуре поидзелок 24. мая на три годзин пополаючи. Дас на пол другей почали ше з вельким гуком гарпуц странни чарни хмари, а вец почал падац камениц не барз густя, аля таки вельки, же даповдан фалачи були як густе вайцо и до 20 деки чезки. Камениц падал дас 20 минути. Добитя поля на Селяну, на Медошу, на Сейкох, в од Кули и на ярану дас на дни еклометри од валалу. Ляду не було лебо бара мало на Билей и на одной часци Косцеліске. Вельо жита ше мушн преорац и садаш кукурицу. Ляд повибивал вельо облаки и на хижох

— Цо ти робиш — пита ше Господь.
 — Грею воду — гвари человек.
 — Та не можеш ник нарубац траця и розложити, але мушнш ипак дас палац?
 Е, мне уж шипко едно! — гвари человек — гоч так, гоч так, я на юстре мушнш умрем, зато най того шипко згори.
 — Кед так — гвари Бог — вец тк не умреш паштро.
 — А кеди же умрем...
 — То ти не будеш знац! Никто уж не будзе знац годзину шмерца.
 И пошол Господь далей. О седи рок працял ше Господь по тей истей драги и патри: а тот человек зорал того место, дас бул дикеди лас и шес жалудя.
 — Нач шевш жалудя? — пита ше Господь.
 — Зос жалудя будзе лас! — гвари человек.

Ша ии уж стари и не дочекали ше до того!
 — Кто зна — гвари человек. — Можебуц, же ше и дочекам, бо лв знам кеди умрем. А довайнасле, кед ше я не дочекам, дочекаю ше мойо укук. А мушнш даво робити, док живем.
 — Ево видан, як то добре, же не знаш годзину своєї шмерца — гвари Господь. — И тебе добре и твоим дзеном и укуком добре будзе...

вельо черену порозбивал. Такого велького ляду и кайстарши людзе не паметяз.

Винчаня. В поидзелок 24. мая вычан ше Кашай Яким (сын Ферка и Шевички Мелани) зос Виселески Илю (дзвнку пок. Данила и Гайдук Веруни); Орос Яким (сын Михала и Рад Ириши) зос Русноваси Марю (дзвнку Митра и Катрина Веруни). 25. мая: Гафич Яким (сын Янка и Силади Юли) зос Кашох Феярову (дзвнку Дюра и Дзюна Леони); Провчи Яким (сын Габра и Варга Ани) зос Хома Иришу (дзвнку Янка и пок. Нова Марі). Штварток 27. мая: Дулаш Владо штотер (сын Янка и Папуга Марі) зос Ванай Иришу (дзвнку Мафтен и Надмитло Веруни).

Коцур.

Одличковане. За заслуги у рачночаним и напредним гаддовстве одличковани ипак жители чезни Гиза Чордаш Лука зос орденом Югосл. Коруня V. клася. — Вычуваме!

Осуддени сербско-православни даяк Папуга Яко прего, же у одной прелирици о ярки вдеро по ляду нашого доброго и ширового чловека байбера Макай Янка. Осуддени е до влаци 300 Д. адвокатака трапика. Оада ше вецей не будзе мивац до того, цо не розуми.

Крижевци.

3. На 2. и 3. юна сходза ше шипки декани канцелі наддичества до Крижевох, на своійо рочне засиданье. Кажди декак дала звет о обстанках у своім деканату, як и о потребох духошних и материалних. Загладаню присуствую шипки архидякони и собитники Духошного Стола.

При тей нагоди беру декани са миро и приноша за своіо парохі. По засиданю деканох мшо не отримец у шипких деканатах засиданья павотцох под водством своіого декана.

СВЯЩЕНИКОМ И ВИРНИМ ЕПАРХИИ КРИЖЕВАЦКЕЙ

1) Садууюцого покласелку 31. мая заверши Папа Пий XI 81 рок своіого шинога.

Шипским добре познато же, Св. Отец бул душой пречена чезко хори и лем молитви цалого цюста предужем його живот. За то ше колаати не лем католици аля и други.

Дя подзекуюме Господу Богу за гот дар и да преноручаме Всевышньому живот и здраве Св. Отца и далай, одредуем слідууюце:

В поидзелю о Самаритини дни 30. того мессия най шипки павотцови вжнжо у Сугубей Ектени: три проши о Богодарственией Литургии, а на концу Служби Божей Многолїтствна за Пана Пия XI.

Вирни най того дня у найвеших числу приступя до св. причастия понакирено Св. Отца. Тото исте най ше зроби и на свм роздзели днень Св. Отца то вец поидзелок 31. мая.

2) Жидам, да ше того роком пренегай оклицю по намеришо Св. Отца у духу покути за грехи наших парохік як и цалого шлеста.

Крижевци, дна 24. мая 1937.

† Дномивий, владика.

Сабол ЕВІЕН КОЛОДА, Петроци шива точно до мери хлонски шмати уж од 50 Д. аз виноц, женски икни и шипко друге по умереней цені.

ФАНФАРУ, добре зачувану, прикладну за соколекки, огньогасици и слични друштва преда — РУСКЕ НАР. ПРОСВ. ДРУШТВО, Петроцил. Вуквар.

Г А З Д О В С Т В О.

ЦО ТРЕВА РОБИЦ У ОВОЦНІКУ, ВИНЦІИ И ЗАГРАДИ ПО ЛЯДУ?

У овоцнїку. Збити конарк орезац а шипчим пожом, лебо, пожипчками до здравого места, а рани замастиц зос жовту гліну змішану зос зравску балегу. Кед и скоро рунити, вец и треба охабиц най под но парочини цеса, бо кед би ше одаупела стара скоро, ранете место би чезко заросло. Кед коруна овоцного древка барз збита, не преостава нам ити друге лем да ю орежем, же би аме древка помладели. — Каламени древка, котри збита, орезац дакус више од каламеного места да може не нове стаблн.

У винци. Орезац шипки покрэдзени часци по месту докала вец повредзени. Кед ше мушело вельо чокоти орезац и бара ніско, вец добре коло овоцних древох и чокотох пакласи добре згореного гною.

У заграді. Шипчим покрэдзеним рошлївом одстраиц повредзени часци, а кед рошлїви так барз збита, же нет динатрунку, же ше поправа, вец замеиц зос новика рошлївами. Так ишо креди и за вецде.

ВШЕНСКА КУКУРИЦА.

Добре да кажди зна, же кед ше нескоро кукурица селзи, то цигуриц, же ше нескоро и ламац мушн. Тераз придец питати, же цо треба робити, кед више, придец вяде и мацеи мрази, а кукурица ище у млаку, млада?

Тема треба млади кукурицу зос кукуричанку ширубац и до концох не шовзати поскладац и так ю озабиц по тамац покласел до узреч на кукуричанки, та аж теда кукурицу од кукуричанки очистиц и будзене мац добру кукурицу. То в випробоваше и цигуриц.

И. Дунак.

Бурза

Жито 173—179 Д; Кукурица бачка и срънска 93—96 Д; Яреп бачки и срънски 125—137 Д; Овс 102—105 Д; Мука 00 235—265 Д; Мука ч. 2 235—245 Д; Мука ч. 6 185—195 Д; Крошній 100—105 Д; Пасура 260—265 Д; Отруби 85—90 Д

Тацок.

Врашал сом ше а лодз по ускай драгови през заграду. Мой пец бежал предошю. Параз ше лем шулі и почне ше шгас на бруху, ят кед нанюхл живину (дзвнку).

Я поагрим цо то мой пец збачел и обдича на жечи елао тече. Воно швидло зос гнїада и шедасло жарно на жечи, не могло себе воно збх помочи, лем чекано помочи од някада.

Мой ше все романи приближовал ту шому, кед параз единашисак шупи ше жод стрела стори тацок поевн баш пред сам нос и од страху почне шискац, кричати, пире му ше надзвигло та дларал трираз вдерел пса по шискох. Вон ше одлучел спатиц своійо дасико (таще) гоч под пезу слобото шинога. Закрывал вон гане зос своіма крицтками. Цале його цело ше тресло од сильного страху, глас му од сильного шипчаниа захрипнул. Вшелїк едег вон саватиц своіо ласцо. Яке странне чудо було ваянло пец. Но любов мацеринска не ачала гизави страх. Мой пец едно яреме патрел жарно на тоти двоїо севрени, но параз ше лем обраци и сдекай плад. Сигурно и вон уловнал тогу силу моц любови мацеринскей. Я явочам пса ту себе и одстераним ше отамац з поветованюм.

Да, ле шмезце ше, я почитуем того малого ташка и вельку його любов ту даску своіоку.

Любов манеринска подумал я, моцнѣйша од нимернх и од смертеалного страху.

Лѣм пока єдина обраца и отримув швет.

А до низнѣме у нашкѣйших часох. Пѣстава любови и швет ше обраца пасѣак

Нащивене диктаторох. Того року на сценѣ Мусолини, диктатор Итали, нащивн Гитлера, котри гевтого року бул при Мусолиниѣви у Венеци. Бст ище друга вистка, же невдлуга пойдѣе Гитлер до Итали опатриц Мусолиниѣя. За време тих нащивох обидоме диктаторе подпину бѣра важну войскову договарку. Зос шицких договарших вистох видно, же обидѣа тотѣ фашистичкѣ держави постаѣаю вше сервечнѣйшик приятель.

Брусалим, Назарет, Вифлеѣм вежно од Жидох. Англия ипак не одручѣла план, да Палестину подзелѣ на три часци и чекно од нього одступити. Тот план предлѣжѣл министр Нил. Цѣли швет уж ака подробно о тѣм плану. Палестина би мала буд так подзелѣна: Найлѣкшу часц би досталѣ Араби, вец вельо меншу Жидѣм. Арабска часц би подпѣла под власц Зѣборданиѣ. Свѣти християнскѣ вароши Брусалим, Назарет и Вифлеѣм би булѣ одѣлѣани од жидовскѣ Палестинѣ на окрему административну часц под владу Англиѣ. Вец ше ище Араби домагаю, да ше Жидѣох смѣгрантох вецѣй не пуца до Палестинѣ. Жидѣм ше проци того завжато бѣра, бо вец ше им не уда створѣт у Палестинѣ окрему жидовску державу.

Абесинию виключѣа зос Союзу Народѣох. В поидѣлох почало ше у Женевѣ засѣданѣе Союзу Народѣох. На тѣм засѣданѣи будѣе Абесиния виключѣна зос Союзу Народѣох зато, бо абес. влада нема своѣй жеми. Союз Народѣох забул, же вѣн бѣл авт. основани, да чува самостѣйносц и швѣбоду народѣох и же його длужносц була, да чува и швѣбоду Абесиниѣ, а не да ю препушѣ Тѣлѣяном.

Нашѣ новинѣ у Китаю. Ширум по цѣлим бѣлим швецѣ розшати є наш руско-украинскѣ народ. Вельо наших братѣх живѣ у Китаю, казѣи сѣцѣлѣ з Украинѣ пред большевиками. Знак их живѣота су новинѣ „На далѣм востокѣ“, котри почѣли вихѣдѣти у китайскѣм варошу Цинѣаѣ.

Большевици су у просвѣтити остатѣи. Вираховано, же у Нѣмецкѣй, Англиѣ, Данскѣй, Гѣландѣй, Швайцарскѣй и Швецкѣй уобшѣ нет одросѣих лѣозѣох, котри би не знали читѣти и писѣти. У Французкѣй и Америкѣ сѣт 6%, аналѣбѣтох, у Польскѣй 32%, а у болшѣвинскѣй Руси 50%. То звачѣ, же у болшѣв. царствѣ, котрѣ вѣни тѣлѣо вѣхвалѣю, каждѣ другѣ чѣловѣк не анѣ анѣ читѣти анѣ писѣти. Ето як високо стоѣ болшѣвѣнскѣ присѣктѣ! За агитаторѣох и за луксузна живот болшѣвѣнских жѣдѣох министрѣх маю пѣнѣжки, а за просвѣту худѣбногѣ народу нет!

У Испаниѣ вибрана нова влада з И. Негрѣном на чѣлѣ. До тѣй влади вошла социѣлисти и комунисти, а два анѣрхо-синѣдикалѣни партѣи одѣлѣлѣ новѣланку. — Бувѣли министрѣ председ. влади Ларѣо Кабалѣро хупѣл вѣлькѣ шѣвѣкѣ у Мѣксикѣ, як вѣсѣнѣ вѣшѣу, та ше там отсѣлѣ.

Французкѣ гарантуѣ Чѣхословацкѣй пожитѣу од 800 милиѣони франшѣ, котри Чѣхословацкѣа достѣнаѣ од французских банкѣох.

Маѣ Стѣлѣна и Джуѣганиѣли пошла на Вѣлькѣ Ноѣ до церкѣви у Тѣфлисѣу. даѣ и живѣ и даѣа 1000 рублѣ на церкѣвни потреби. Кѣд то ѣзѣли агѣнти Г.Л.У. синоѣк Стѣлѣнови, наредѣлѣ, да ше вѣоѣ маѣ прѣселѣ до другѣгѣ одного варошу.

ВЕСЕЛИ КУЦѢК.

Цѣо вѣаю. А: Я вѣм бѣшѣдовѣцѣ по англиѣски и по французски.

Б: А я вѣм знаѣм чуѣтицѣ по китайски и по японски.

Понагдѣла ше. Муж прихѣдѣл в ноци дому и гварѣи жѣни. „Марѣо мѣя жѣта...“

Марѣа весѣло прѣрѣше його бѣшѣду. „Уж дѣсѣтѣ роки шѣл же так не назѣвал.“

„Чѣкаѣи да зѣврѣшиш“ гварѣа муж „мѣя зѣлага годѣвѣнка ше страѣла.“

Пред вишѣнѣом. Дѣвоѣх зѣладѣиѣох ютро обѣсѣа. Вѣни бѣшѣдуѣм мѣдѣи собѣу. „Бѣг анѣ чѣи вишѣнѣе болѣ.“

„Нѣзѣкам. И вѣнѣ ютро дерѣспѣраѣз обѣсѣа.“

У театрѣу. „Шѣвѣцѣ вѣм не можѣм полѣвишицѣ“ гварѣи упрѣвѣтель театрѣу „аѣ вѣм можѣм даѣт роѣлю бѣгѣтѣогѣ чѣловѣка.“

Кѣдѣи почѣла. „Кѣд сом буѣл таѣа, як ти Марѣо, шѣдѣа сом не мѣганѣсла“ гварѣи стрѣго вѣнѣа.

„А кѣдѣи сѣѣ почѣли цѣвѣнѣи?“

В ш е л ѣ я ч и н а

Нова, англиѣска, кралѣца. О новѣй англиѣска кралѣци Елисаѣети мож вѣшѣдѣти чуѣти и читѣти лѣм самѣи похвалѣи. Едѣн новѣинѣи пишѣу и то, же прѣшли кралѣ Едуард бѣл прѣто не мѣгол од нѣнѣ Симѣсон направиц кралѣци Англиѣ, бо Англиѣи уж од скорѣй бѣра ѣлюбѣли кралѣци Елисаѣету и трѣмаю ю за идеѣл (найлѣпѣши прикѣлѣд) англиѣска жѣни.

Кралѣца Елисаѣета вѣ аѣрава, скромна жѣна, бѣлаѣа, добра маѣ своѣх дѣтѣох и шѣрова гѣвѣдѣи. Гѣторѣа, же вѣна трѣраѣз одѣбѣла своѣгѣо гѣрашѣного чѣловѣка и не сѣѣла ше за ѣго оѣац.

Своѣо дѣтѣи — хѣвоѣ дѣвѣчѣта, вѣховѣу бѣра стрѣго. Осѣбѣно жѣркуѣе вѣна ка старѣше дѣвѣчѣ, котра вѣ тѣраѣв наслѣдѣник англиѣскагѣо престѣлу и стара ше, же би тотѣи похвалѣи и пошѣтовѣна, котрѣ Англиѣици вѣшѣдѣти мѣлаѣей наслѣдѣникѣи престѣлу укаѣзѣю, не прѣбудѣлѣи у нѣй пишѣу. Дѣвѣчѣе не ше мѣ видѣти анѣ едѣн повѣнѣк, дѣе ше нахѣдѣти його сѣлика, лѣбо сѣлика, як царѣо одушѣвѣлѣно приѣмѣтуѣ кралѣвѣску фѣмѣлиѣу. Мѣла є даѣѣдѣи и бѣта прѣто, же ше вѣхвалѣю, же вѣна є наслѣдѣнѣца англиѣскагѣо престѣлу. — Так ше дѣтѣи хѣваю!

У кралѣвѣскагѣо фѣмѣлѣнѣи влада ѣлюбѣи и аѣлатѣда, а то вѣслѣга у перѣнѣм шѣорѣ добрѣй и бѣлѣгѣй кралѣци Елисаѣети. Прѣто не чудо, же ю народ так ѣлюби и пошѣтуѣ.

У бѣрѣи зѣошѣмѣртѣу. Бразѣлиѣа, то жѣм отровѣних гѣдѣох. Кѣльѣо вѣцѣсѣдѣи и шѣмѣртѣи вѣни приѣмѣшу бразѣлиѣяномѣ, о тѣм би можѣли прѣповѣсѣдѣа колѣонѣсти. Найвѣсѣѣй лѣозѣох гѣнѣ од тѣх гѣдѣох на планѣтѣйѣох рѣсѣканѣи. Да ше спѣшѣни покусѣли осѣби, у варошу Сан Павѣло основѣни спецѣялѣни инѣстѣитѣу „Бутѣнтѣан“, дѣе карѣм вѣнѣлѣзѣки наѣотровѣнѣйшик гѣдѣи. Кажѣди другѣи тѣдѣенѣи пуцаю тѣм гѣдом вѣ двѣох гѣрѣнѣих зѣубѣх отровѣ. З тѣй отровѣи прѣвѣи сѣруѣм, а котриѣ шѣрѣиѣу покусѣнѣу осѣбу. Кажѣди

кулѣтурѣи чѣловѣк, котри бѣва у тѣм варошу пойдѣе гѣлѣм рѣз опатрицѣ тот ѣавѣд. Инѣтерѣсѣни у тѣм ѣавѣду гѣд бѣа, котри дѣлѣоки 16 метѣри. Вѣн не ма отровѣи, аѣе своѣо жѣртѣу на прѣкравѣу аѣо конѣ окрѣциѣа зѣо своѣи цѣлом и дѣвѣи доѣлѣа, док ѣй не почѣме кѣсѣти. Такѣ „порѣнѣо“ вѣн прѣлѣйѣнѣа наѣраѣи и прѣрѣѣвѣлѣо кѣ 5—7 мѣшѣци, а при тѣм ше розѣкаѣнѣе кѣло рѣки и шѣни мирѣно як дѣрѣво.

На цѣлим швецѣ ше на ѣдѣну гѣдѣвѣну повѣнѣчаю 1200 ѣарѣ. Так 2000 лѣодѣс приѣнѣтаѣо сѣбе на вѣрѣносц до шѣмѣрѣци.

Еѣхарѣистѣйскѣи конѣгрѣс за Бѣачку будѣе того року у Старѣм Бѣлѣм 15. и 16. ѣвгѣста. Познѣйше ше ѣви тѣчѣни програмѣ.

Гѣрѣватскѣи куѣлѣтурѣи тѣдѣенѣи отримѣи ше у Загѣрѣбу од 5. 13. юнѣа. У шѣм будѣе браѣдѣ учѣсѣцѣи пишѣи просѣвѣтѣки гѣрѣватскѣи друѣжѣвѣа. Цѣлѣ тот, да ше шѣвѣту укаѣже куѣлѣтура, якѣ стѣколѣ гѣрѣватскѣи народ. Тот тѣдѣенѣи ше почѣа зѣо вѣлькѣ шѣпѣвацкѣу парѣаду. 5. и 6. вѣступѣа 60 гѣрѣватскѣи хѣрѣи наѣраѣа, а шѣпѣваѣ будѣе 3.000 шѣпѣваѣох.

Крѣза у инѣдѣстриѣ прѣхѣдѣи. То ше вѣщѣи на прикѣлѣд у Осѣку, дѣе фѣабриѣи прѣшѣлого року робѣли дѣвѣраѣз ѣвѣцѣй пѣк скорѣй. Угѣлѣи потрѣшѣли осѣбѣнѣи фѣабриѣа трѣраѣз ѣвѣдѣй.

Нѣши вѣнов рѣпѣнѣа. У нѣлим прѣшѣлим року вѣвѣжѣно ѣос осѣбѣкѣй луѣки на Дрѣвинѣ 250 ѣаѣони ѣарѣна. вѣ того року у перѣнѣих трѣох мѣнѣаѣох уж 1000 ѣаѣони ѣарѣна.

Ище о Бѣрѣтѣчѣовѣих вѣборѣох. Сѣмборскѣи суд осѣудѣл бушѣного сѣмборскѣогѣо бѣрѣвоѣа Цѣвѣяновѣа, да сѣмборскѣей обѣщинѣи плаѣци Б.К.Ю. Д. зато, бо вѣн прѣд славѣни Бѣрѣтѣчѣовѣи вѣбѣрѣанѣки поѣдѣвал на раѣуноѣх обѣщинѣи 15 наѣдѣларѣох и плаѣсѣл им 15 Д. на дѣсѣнѣи и поѣслѣл их, да розѣбѣваю политѣичѣни сѣдѣзѣки Бѣрѣтѣчѣовѣих прѣѣцѣвѣйѣкох, да им рѣзѣбѣваю обѣлаѣи и т. д. Тотѣи работѣнѣци самѣи на судѣу приѣзнаѣли, же наѣсѣдѣе булѣи ѣвѣто поѣдѣлѣни. Тѣраѣа жѣштѣи Бѣрѣтѣчѣовѣи бѣрѣвѣ тот ѣвѣкѣж обѣщинѣи вѣраѣци.

Лѣдовѣо бѣрѣи у цѣлѣй дѣрѣжавѣи. Вѣогѣторѣох бѣнѣнѣла бѣрѣи и пѣлаѣа камѣнѣцѣи у вѣсѣлѣх крѣаѣох нашѣй дѣрѣжавѣи. И так у Сѣрѣбѣи у оѣкоѣлици Крѣаѣусѣнѣа, дѣе гром забѣлѣа едѣно дѣвѣцѣю, котрѣ патрѣло прѣз отворѣени обѣлаѣк, вѣцѣ кѣло Сѣмѣд. Пѣлаѣанѣки, у Ср. Мѣтрѣовѣици, у Н. Сѣду, у Сарѣѣѣву. Чѣкола од камѣнѣцу вѣшѣдѣи бѣра вѣлькѣа.

НОВИ „ВОЗНИ РЕДѢ“ од 22. маѣ 1937. р. на наших жѣлѣванѣиѣох.

Сѣмбор—Куѣла—Н. Вѣрѣбѣс—Н. Сѣд.—Бѣогрѣад	(ѣдохѣдѣи)	ѣдѣх.	ѣдѣх.	ѣдѣх.	прихѣдѣлѣи)
3-31	—	4-49	—	5-29	— 6-38 — 8-37
7-19	—	8-43	—	9-14	— 11-15 — 13-20
15-10	—	16-43	—	17-01	
(ѣ Пѣлѣнѣи)	14-12	—	14-32	—	15-50 — 17-58

Бѣогрѣад—Н. Сѣд.—Н. Вѣрѣбѣс—Куѣла—Сѣмбор	(ѣдохѣдѣи)	ѣдѣх.	ѣдѣх.	ѣдѣх.	прихѣдѣлѣи)
0-20	—	1	—	5-30	— 5-50 — 7-00
5-55	—	9-45	—	11-01	— 11-44 — 14-32
11-34	—	13-48	—	15-25	— 15-49 — 17-36
15	—	17-23	—	19-16	— 19-39 — 20-58

Фѣилѣповѣо — Бѣгѣосѣво — Дѣлѣ — Вѣнѣковѣци	(ѣдохѣдѣи)	ѣдѣх.	ѣдѣх.	ѣдѣх.	прихѣдѣлѣи)
5-01	—	6-05	—	6-49	— 10-37
17-09	—	19-48	—	20-03	— 23-22

Вѣнѣковѣци — Бѣгѣосѣво — Фѣилѣповѣо	(ѣдохѣдѣи)	ѣдѣх.	ѣдѣх.	ѣдѣх.	прихѣдѣлѣи)
7-40	—	14-26	—	15-40	
12-57	—	14-26	—	15-40	
18-27	—	2-35	—	3-40	

„Руски Новинѣи“ изѣлаѣе свѣкѣ субѣтоѣ. Предпѣлата на годѣнку 60 дѣн.

За рѣдѣкѣциѣю ѣдѣловѣсѣлѣ: Мѣхѣилѣо Фѣираѣк. Вѣдаѣа: РИП/ѣо у Р. Кѣрѣстѣурѣе.

Аѣдресѣа: „Руски Новѣинѣи“ Р. Кѣрѣстѣур. Друѣжѣвѣ: Друѣкарѣнѣа Прѣосѣвити у Р. Кѣрѣстѣурѣе.